

2. Єрмілов С. **Проблеми та шляхи удосконалення державної політики України у галузі енергозбереження** // Економіка України. – № 4. – 2006р. – С. 4 – 11.

3. Кондрашов О.М. **Державне регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку в промисловості** / Кондрашов О.М.// Теорія та практика державного управління. Вип. 3 (12). – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2005. – С. 247–253.

4. Саксонова О. **Державне регулювання в сфері охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів** // Регіональна економіка.-2002-№1. – С. 267-271.- Бібліогр.: 5 назв.- укр.

5. Ставицька О.В. **Проблеми екології енергетичних об'єктів міст як головного техногенного чинника впливу на біосферу** // Упр. сучас. містом. – 2003. – № 4/10-12. – С. 183-192.

Рецензент: д.е.н., професор Павлов В.І.

УДК 658.26:65.012.8

В. І. ПАВЛОВ
В. І. ТКАЧИК

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

В статті проаналізовано виконання Регіональної програми підвищення енергоефективності Волинської області на 2011-2015 рр., досліджено процес інвестування розвитку паливно-енергетичного комплексу регіону. Визначено пріоритетні програми, цілі та основні завдання паливно-енергетичного комплексу регіону.

This analyzes the implementation of the Regional Programme for Energy Efficiency Volyn in 2011-2015, examines the investment process of the fuel and energy sector in the region. The priority programs, goals and objectives of the fuel and energy complex of Volyn region.

© Павлов В.І. – д.е.н., професор Національного університету водного господарства та природокористування;

© Ткачик В.І. – доцент Луцького національного технічного університету

Ключові слова: енергозберігаючі заходи, житлово-комунальне господарство, енергоефективність, паливно-енергетичний комплекс, стимулювання населення.

Одними з найбільш гострих проблем України на сучасному етапі її розвитку є проблеми стабільного енергозабезпечення та ефективного використання енергоресурсів, від вирішення яких значною мірою залежить рівень економічного і соціального розвитку суспільства.

Саме тому енергозбереження на державному рівні визнано одним із пріоритетів економічної політики держави. В умовах залежності економіки України від імпорту паливно-енергетичних ресурсів і тенденції зростання цін на енергоносії їх ефективне використання стало нагальною потребою.

Як свідчать результати дослідження протягом 2012 року підприємства паливно-енергетичного комплексу Волинської області забезпечували усіх споживачів необхідними обсягами енергоносіїв.

Метою даної статті є визначення пріоритетних напрямів та основних завдань забезпечення енергетичної безпеки регіону.

Як відомо до пріоритетних напрямів розвитку паливно-стратегічного комплексу Волинської області відносяться:

- забезпечення енергетичної безпеки регіону;
- забезпечення скорочення питомого енергоспоживання у закладах бюджетної сфери;
- зменшення використання природного газу в закладах бюджетної сфери та комунальній теплоенергетиці та заміщення його альтернативними і відновлюваними видами палива;
- розвиток виробництва місцевих видів палива, у тому числі за рахунок розширення плантацій енергетичної лози;
- продовження впровадження зовнішнього освітлення населених пунктів з використанням енергоощадних освітлювальних приладів;
- стимулювання населення до впровадження енергозберігаючих заходів.

В рамках виконання Регіональної програми підвищення енергоефективності Волинської області на 2011-2015 роки, у 2012 році в регіоні впроваджено 1363 енергозберігаючі заходи, на реалізацію яких використано 189,9 млн. гривень (у

2011 році – 155,2 млн. грн.). Розрахунковий економічний ефект становить 84,5 млн. гривень. За результатами здійснених періодів за досліджений період досягнуто економію ПЕР в обсязі 73,9 тис. т.у.п., що становить 3,9% від загального енергоспоживання господарського комплексу області [5].

Енергозберігаючі заходи здійснювалися у промисловості (використано 63,75 млн. грн. або 33,6 відсотки від загальної суми коштів за 2012 рік), житлово-комунальному господарстві (24,28 млн. грн. або 12,8%), сільськогосподарському комплексі (39,96 млн. грн. або 21%), бюджетній сфері (61,91 млн. грн. або 32%). Здійснено заміну 117 одиниць котельного обладнання, на що використано 13,038 млн. гривень. Це на 26 одиниць більше, ніж за відповідний період 2011 року.

В бюджетній сфері реалізовано 953 енергозберігаючі заходи, на що спрямовано з бюджетів усіх рівнів 61,9 млн. грн., що на 30,91 млн. грн. більше, ніж за 2011 рік. Економія ПЕР у бюджетній сфері становила 9,8 тис. т.у.п., вартість яких 18,4 млн. гривень.

На реалізацію заходів в поліпшення теплозахисних властивостей будівель (заміна вікон, дверей, утеплення стін), що здійснювалися, переважно, в закладах бюджетної сфери, використано 42,5 млн. гривень[5].

ПАТ «Волиньобленерго» на реалізацію техніки заходів з економії електроенергії (24 заходи) затрачено 37,7 млн. гривень, завдяки цьому досягнуто зниження рівня технологічних втрат електроенергії до 14%.

ПАТ «Волиньгаз» на впровадження комплексу заходів з економії природного газу використано 6,2 млн. гривень. Здійсненими заходами за звітний період досягнуто економію ПЕР в обсязі 2,9 тис. т.у.п. на суму 3,5 млн. грн., зекономлено 2,3 млн. м. куб. природного газу та 62 тис. кВт.год. електроенергії.

Відповідно до графіку оснащення житлового фонду області лічильниками природного газу (затверджений Міненерговугілля України) необхідно було встановити у 2012 році 5509 зазначених приладів обліку. Газові лічильники встановлювалися у абонентів, де є газові плити та водогрійні колонки. Всього у 2012-у році в житловому фонді області встановлено 7487 лічильників природного газу.

Обсяг застосування попередньо ізольованих труб на об'єктах нового будівництва або при капітальному ремонті

тепломереж у 2012 році становив 13 кілометрів. Загалом, на реалізацію цієї технології використано 9,3 млн. гривень.

В регіоні на Локачинському газовому родовищі видобуто 30,2 млн. м³ природного газу і вироблено 63,1 млн. кВт. год. електроенергії. Слід зазначити, що на території області діяльність із виробництва альтернативних видів палива (паливні гранули, брикети) проводить 15 суб'єктів господарювання. Сумарний обсяг випуску паливних гранул та брикетів становить 26,4 тис. тонн на рік. В основному продукція реалізується за кордон. У 2012 році в області спожито 96 тонн, 860 м³ тріски та використано 600 м³ відходів деревообробного виробництва та лісосіки.

Протягом наступних років передбачається суттєве зростання обсягів виробництва паливної тріски. На цей час загальна площа насаджень енергетичної лози становить 507 га.

Проводяться роботи із реконструкції існуючої (або непрацездатної) мережі зовнішнього освітлення області в розмірі доріг різних категорій із використанням енергоефективних освітлювальних приладів. Станом на 01.01.2013 року загальна кількість світильників систем зовнішнього освітлення, що функціонують в населених пунктах області, становила 39075 одиниць, рівень оснащення світильниками в середньому по області становить 68%. Відповідний показник для сільських населених пунктів та райцентрів (без урахування міст обласного значення) зріс за 2012-й рік із 48,1% до 59% [2].

Повністю або частково зовнішнє освітлення функціонує у 649 населених пунктах. Найвищий рівень оснащення зовнішнім освітленням населених пунктів у Старовижівському (96,2%), Ківерцівському (88,8%), Турійському (84,5%) та Ковельському (75,8%) районах. В населених пунктах області встановлено 5091 світильник. Всього на це використано 9227,7 тис. грн., з яких 6984,794 тис. грн. – бюджетні кошти, а 2243,115 тис. грн. – залучені кошти.

Особливої уваги потребує дослідження процесів інвестування розвитку паливно-енергетичного комплексу. Згідно з попередніми даними, рівень розрахунків усіх категорій споживачів за використану протягом 2012 року електроенергію становив 99,%, їх поточна заборгованість – 4,8 млн. грн., а з врахуванням боргів минулих років – 41,5 млн. гривень [5].

Рівень розрахунків бюджетних організацій і закладів, що фінансуються з державного бюджету, за використану у 2012 році електроенергію становив 96,%, а закладів, що фінансуються з обласного і місцевих бюджетів, - 100,1%. За отриманими даними, за використаний у 2012 році природний газ населення розрахувалося на 9%, пільги і субсидії профінансовані відповідно на 103,9% та 98,4%.

Заклади бюджетної сфери, за попередніми даними, розрахувалися за використаний природний газ у 2012 році на 98,5%. Заклади, що фінансуються з місцевих та обласного бюджету – на 92,6% (приріст заборгованості – 1,3 млн. грн.).

Згідно з даними підприємств комунальної теплоенергетики їх рівень розрахунків за споживчий у 2012 році природний газ на 1 січня 2013 року з врахуванням уже проведених взаєморозрахунків по різниці в тарифах на теплову енергію та розрахункової заборгованості з різниці в тарифах за грудень 2012 року, становив 79,4%. Заборгованість за 2012 рік – 57,5 млн. гривень (з врахуванням усієї суми різниці в тарифах) [3].

Із загальної суми заборгованості за 2012 рік 44,6 млн. грн. належить ДКЦ «Луцьктепло», 3,8 млн. грн. – ПТМ «Володимир-Волинськтеплокомуненерго», 3,3 млн. грн. – КП «Нововолинськтеплокомуненерго», 4,8 млн. грн. – ПТМ «Ковельтепло».

До основних завдань забезпечення енергетичної безпеки регіону відносяться:

- дотримання лімітної дисципліни споживання паливно-енергетичних ресурсів бюджетної установи, організаціями та зменшення їх енергоспоживання за рахунок реалізованих енергозберігаючих заходів;

- проведення реконструкції газоспоживаючих котелень області (переведення на повне або часткове використання альтернативних видів палива, запровадження електроопалення тощо);

- реалізація інвестиційної програми ПАТ «Волиньобленерго» на 2013 рік підвищення якості електричної енергії; зниження витрат електроенергії на її передачу; доведення технічного стану електричних мереж до вимог чинного законодавства), на що, за попередніми даними, передбачено спрямувати 61,2 млн. грн;

- упровадження Зведеної програми забезпечення житлового фонду Волинської області лічильниками природного газу (для споживачів, помешкання яких обладнані газовими плитами та водонагрівачами);

- ужиття заходів щодо забезпечення реконструкції пресового відділення на торфозаводі «Сойнеторф» ДП «Волиньторф» та налагодження виробництва торфопелет;
- продовження роботи з встановлення енергоефективних систем зовнішнього освітлення на підпорядкованій території (в т. ч. із залученням на цю мету позабюджетних коштів);
- проведення енергоаудиту в закладах, що фінансуються з місцевих бюджетів, та на підприємствах, що забезпечують тепло-, водопостачання і водовідведення;
- впровадження заходів з освітлення закладів бюджетної сфери з використанням енергозберігаючих джерел світла;
- збільшення використання торфобрикетів, дров паливних, відходів деревообробки для потреб теплозабезпечення бюджетної сфери та доведення їх частки в структурі використання палива у розрізі районів, міст до 40%;
- укладення угод з кредитно-фінансовими установами щодо часткової компенсації населенню відсотків за кредитами, отриманими в банківських установах, на впровадження в житловому фонді енергоефективних систем опалення, термореновацію будівель, встановлення опалювальних котлів, що використовують місцеві види палива, або електроопалення замість природного газу. Передбачити в обласному бюджеті на цю мету у 2013 році 6 млн. грн., здійснення моніторингу укладених угод;
- забезпечення своєчасних розрахунків за енергоносіями, спожиті підприємствами комунальної теплоенергетики та закладами бюджетної сфери населенням [1, 5].

Бібліографія

1. **Основні напрямки економічного і соціального розвитку Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2013
2. **Програма економічного і соціального розвитку Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна рада, 2013.
3. **Про соціально-економічне становище області.** – Луцьк, Головне управління статистики у Волинській області, 2013 р.
4. **Програма зайнятості населення Волинської області на 2012-2013 рр.,** - Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація.

5. **Регіональна програма підвищення енергоефективності Волинської області на 2011-2015 роки.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація.

6. **Ринкові механізми у сфері природокористування (концепція модернізації)** / В.С. Кравців, Ю.І. Стадницький, Жук П.В.: - Львів 2010. 119с.

Рецензент: д.е.н., професор Стельмащук А.М.

УДК: 504:330.15

I. I. ПАВЛОВА
К. М. ФЕДИНА

АНАЛІЗ ФІНАНСУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ В РЕГІОНІ

Проведено аналіз основних тенденцій фінансового забезпечення раціонального використання і охорони природних ресурсів в регіоні.

The analysis of the major trends of financial support sustainable use and conservation of natural resources.

Ключові слова: фінансове забезпечення, бюджетні надходження, природоохоронні заходи.

Екологічна ситуація, що склалася впродовж тривалого періоду через нехтування об'єктивними законами розвитку й відтворення природно-ресурсного комплексу в Україні, має чітко виражений кризовий характер. Внаслідок структурних деформацій економіки, переважаючого розвитку сировинно-видобувних, екологічно найнебезпечніших галузей промисловості різко погіршилася екологічна ситуація. Також, відсутність необхідних обсягів інвестицій для оновлення технологій та здійснення природоохоронних заходів,

© Павлова І.І. - аспірант Національного університету водного господарства та природокористування;

© Федина К.М. - аспірант Національного університету водного господарства та природокористування